

Možda me romska zajednica radi naslova malo počne krivo gledati, ali kad bih napisao Kata Romkinja mislim da niko u Starčevu ne bi znao o kome se radi. Ovako bar stariji Starčevci će se sigurno kao i ja setiti jednog od, da tako kažem simbola Starčeva. Do sada niko je nije spominjao. Morao bih sve svoje priče pregledati, možda sam je negde i spomenuo, ali samo onako usput. Na žalost ne znam joj prezime, a ne znam ima li je zapisano i u opštinskim knjigama, ali ona je jednostavno bila i živela zajedno sa svim Starčevcima i nije bilo dana da je neko nije mogao sresti negde u nekom sokaku. Govorili su da je kao mlada bila lepa, kažu na mamu, koja je takođe bila jedan od simbola Starčeva, a to jedino znači da su bili stari Starčevci i da je Kata odrasla negde u Rupama kako smo svi taj kraj zvali. Kata je bila posebna i po tome što se i njezino ime drugačije izgovaralo. Obično se ime Kata od drugih žena izgovaralo sa produženim naglaskom na "a" tako da je to obično bilo kao da je čovek izgovarao Kaataa, a kad se reklo Kata Ciganka, izgovor imena Kata bio je vrlo kratak, možda bi to jezikolovci malo bolje opisali, ali mislim da se razume. Nekada smo Rome povezivali sa prošnjom po selu, što za Katu se baš ne može reći, iako je tako bila vaspitana, Kata je bar za dio svojih potreba, dok je bila još u snazi pošteno po selu zaradila i odradila. Ostalo je dobijala od Starčevaca i to koliko znam nikad nitko nije nazvao prošenje, za razliku od drugih koji su dolazili i prosili. Kata je znala jednostavno doći i očekivala da joj se nešto da.

Nosila se po starčevački, obične suklnje kakve su nosile i sve naše žene, maramu je na isti način povezivala, a najčešće se je moglo videti da ide bosa. Bila je tamnoputa, već pod starije dane lagano pogrbljena, pa kad je išla kroz selo obično je imala ruke na leđima. Znam da su neke mame plašile svoju decu kad su bili neposlušni, da će ih dati Kati Ciganki i da su se neka deca iz tog razloga bojali Kate, ali ona je bila dobrodušna i mislim da nikome nije zlo napravila, čak nikada nije ni nosila torbu, kao svi drugi koji su dolazili u selo da prose. Katu se moglo najčešće sresti negde u centru Starčeva, pored Štimčeve kafane, ili kod Josine trafike iz jednog jedinog razloga, volela je da popije i da puši, pa je pred te dve "institucije" uvek našla dobru dušu koja će joj ponuditi piće ili koju cigaretu i to obavezno bez filtera. Ako joj je neko i dao cigaretu s filterom, ona je to spretno otrgnula i zapalila, a čik joj je visio s usana i kad je razgovarala. Kata je bila i prisutna na svim događanjima u selu, nije bila u centru pažnje, ali se našla uvek tu negde sa strane. U centru pažnje se našla jedino onda kad se jako napila i kad su je u tom pijanstvu neki provocirali. I tada se uvek našla neka dobra duša koja ju je na vreme sklonila.

Nije Kati bilo teško obići selo s kraja na kraj. Zнала se tako naći i ispred dućana koji je držao moj tata u Pasuljovoj kući. Zнала je sesti na stepenice pred dućanom pa kad nije bilo mušterija razgovarati s mojim Tatom, ili pak od onih što su dolazili u dućan zaraditi nešto za sebe ili ugovoriti posao koji je ona odradivala. Držala se Kata i starčevačkih običaja. Nije bilo Božića ili Uskrsa da nije došla u čestitare, a normalno je onda bilo da joj domaćica za čestitku i nešto da. Događalo se da je bilo sušnih godina, kad dugo nije padala kiša, a ljudi su je očekivali. Setila se tada Kata starog običaja zazivanja kiše, išla je po selu od dvorišta do dvorišta i pevala:

"Oj Dodo, oj Dodole, daj nam kiše i vode..."

Svi smo znali da baš to nema nekog učinka, ali se običaj i tradicija na neki način održavala, a Kata je opet nešto za sebe zaradila. Mnoge je Kata otpratila na večni počinak, onako iz

O Starčevcima - Kata Ciganka

Napisao Vinko Rukavina
nedelja, 08 decembar 2013 14:12

prikrajka, ili je sutradan nakon pogreba sedila prekrštenih nogu na ulazu u groblje, pa je i tu nešto dobila za pokoj duše umrlome.

Ne znam kad je Kata umrla, niti gde je pokopana, a ovo je mali prilog da ne padne u zaborav.